

(Ministru kabineta
2024. gada 27. augusta
rīkojums Nr. 709)

**Plāns romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai
2024.–2027. gadam**

Rīgā, 2024

Satura rādītājs

Izmantoto saīsinājumu saraksts.....	3
I. Plāna romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2024.-2027.gadam kopsavilkums	4
II. Plāna mērķis.....	6
III. Situācijas raksturojums	7
IV. Pasākumi plāna mērķa sasniegšanai	15
V. Citas iniciatīvas romu iekļaušanās un līdzdalības veicināšanai	20
VI. Ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību budžetu	21
1. Kopsavilkums par plānā iekļauto uzdevumu īstenošanai nepieciešamo valsts un pašvaldību budžeta finansējumu	21
2. Detalizēts aprēķins Plānā iekļauto uzdevumu īstenošanai nepieciešamajam papildu finansējumam	27

Izmantoto saīsinājumu saraksts

BISS	Baltijas Sociālo zinātņu institūts (<i>Baltic Institute of Social Sciences</i>)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EM	Ekonomikas ministrija
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESF+	Eiropas Sociālais fonds plus
FM	Finanšu ministrija
JSPA	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra
IKVD	Izglītības kvalitātes valsts dienests
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LCC	Biedrība „Latvijas Cilvēktiesību centrs”
LM	Labklājības ministrija
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
PII	Profesionālās izglītības iestādes
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RKC	Biedrība „Romu Kultūras centrs”
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
SIVA	Sociālās integrācijas valsts aģentūra
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SST	Biedrība „Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls”
TB	Tiesībsarga birojs
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VM	Veselības ministrija

I. Plāna romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2024.-2027.gadam kopsavilkums

Plāns romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2024.-2027.gadam (turpmāk – Plāns) ir sagatavots, lai nodrošinātu Eiropas Savienības 2021.gada 12.martā apstiprinātā Eiropas Padomes ieteikuma par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību (2021/C 93/01)¹ (turpmāk – Ieteikums) 1.panta izpildi.

Atbilstoši valsts un Eiropas Savienības tiesību aktiem, pieejamajiem resursiem un apstākļiem valstī, dalībvalstīm attiecīgā gadījumā būtu jāapsver Ieteikumā aprakstīto pasākumu atbilstība konkrētās valsts situācijai un attiecīgi jāīsteno tie samērīgi un selektīvi, cieši sadarbojoties ar visām attiecīgām ieinteresētajām personām. Novērtējot minēto pasākumu atbilstību, dalībvalstis tiek mudinātas rīkoties saskaņā ar brīvprātīgām minimālajām saistībām un atkarībā no konkrētās valsts situācijas veikt iespējamus papildu centienus, kā paredzēts paziņojumā.²

Plāna pasākumi ir strukturēti, ņemot vērā Ieteikumā iekļautās rekomendācijas Eiropas Savienības dalībvalstīm. Plānā ir ietverti gan pasākumi, kuros romi ir tiešā mērķa grupa, gan pasākumi, kuros romi ir viena no mērķa grupām.

Plāna sagatavošanu nodrošināja starpinstitucionāla darba grupa, kurā bija iekļauti Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas, Veselības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras, Nodarbinātības valsts aģentūras, Tiesībsarga biroja, šādu biedrību: „Latvijas Cilvēktiesību centrs”, „Romu Kultūras Centrs”, „Sabiedrības integrācijas biedrība „Alternativas””, „Romu sieviešu biedrība „Sāre khetene”, „Latvijas Čigānu biedru apvienība un augstākā čigānu padome”, biedrības „Jaunatnes organizāciju apvienība „IMKA Latvija””, „Radošā apvienība jauniešiem „TREPES””, „Krāslavas romu biedrība”, „Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls”³, „Latvijas čigānu veselības centrs MĀNUŠS”, Jēkabpils romu biedrības „ŠATRA” un ārvalstu organizācijas „Starptautiskā Romu Apvienība” pārstāvniecības pārstāvji.

Sabiedrības līdzdalība tika nodrošināta, iesaistot Konsultatīvo padomi

¹ Eiropas Savienības 2021.gada 12.martā apstiprinātais Eiropas Padomes ieteikums par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību.

Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX%3A32021H0319%2801%29>

² Turpat. Eiropas Savienības 2021.gada 12.martā apstiprinātais Eiropas Padomes ieteikums par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību. Eiropas Savienības 2021.gada 12.martā apstiprinātā Eiropas Padomes ieteikuma par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību (2021/C 93/01) 1.pants: [...] Atbilstīgi valsts un Eiropas Savienības tiesību aktiem, pieejamajiem resursiem un apstākļiem valstī dalībvalstīm attiecīgā gadījumā būtu jāapsver šajā ieteikumā aprakstīto pasākumu atbilstība konkrētās valsts situācijai un attiecīgi jāīsteno tie samērīgi un selektīvi, cieši sadarbojoties ar visām attiecīgām ieinteresētajām personām. [...]

³ Biedrība „Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” ar romu jautājumiem strādā kopš 2017.gada, tai skaitā tīkla biedri – biedrības „Jaunatnes organizāciju apvienība „IMKA Latvija””, „Radošā apvienība jauniešiem „TREPES””, u.c., informācija mājas lapā <https://sadarbibastikls.lv/>, Facebook lapā <https://www.facebook.com/www.sadarbibastikls.lv> un slēgtajā Facebook grupā „Romu un NVO sievietes”.

romu līdzdalības veicināšanai.⁴

Plāns paredz rīcību visos pārvaldes līmeņos – nacionālajā, reģionālajā un vietējā.

Plāna pasākumu īstenošana ir cieši saistīta ar Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam⁵ (turpmāk – NAP2027) noteikto mērķu un uzdevumu izpildi.⁶

Plāna pasākumi ir saskaņoti ar Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam⁷ un plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” projektu (turpmāk – SPASAP), kurā paredzēts atbalsts mazākumtautību kultūras savpatnības saglabāšanai un attīstībai, atbalsta pasākumi romu līdzdalības veicināšanai, kā arī plānots sekmēt sabiedrības izpratni par daudzveidību, mazinot aizspriedumus un neiecietību.

Priekšlikumi Plāna pasākumiem izglītības jomā ir saskaņoti ar IZM Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam⁸ (turpmāk – IAP), veselības jomā – ar VM Sabiedrības veselības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam⁹ (turpmāk – SVP), nodarbinātības jomā – ar LM Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam¹⁰ (turpmāk – SADTPP), mājokļu jomā – ar EM Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam¹¹ (turpmāk – NIPP).

Situācijas raksturojums Plāna sagatavošanā balstīts uz nacionāla un starptautiska līmeņa pētījumiem par romu situāciju un plānā iekļauti rezultāti un

⁴ Informācija par Konsultatīvo padomi romu līdzdalības veicināšanai pieejama: <https://www.km.gov.lv/lv/konsultativa-padome-0>

⁵ Apstiprināts ar 2020.gada 2.jūlija Saeimas lēmumu. Pieejams:

https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81.pdf

⁶ Turpat. NAP2027 rīcības virziena „Saliedētība” mērķa „Saziņa un sadarbība starp dažādām iedzīvotāju grupām manāmi palielinājusies, mazinot spriedzi un nepamatotus aizspriedumus. Cilvēki gādā viens par otru, aktīvi veido un piedalās sabiedriskajās aktivitātēs, kā arī saredz sabiedrības daudzveidību kā vērtīgu resursu un spēju savstarpēji saprasties un cienīt vienu otru.” 408.uzdevuma „Sabiedrības izpratnes par daudzveidību kā resursu palielināšana, stiprinot starpgrupu un starpkultūru komunikācijas prasmes un saziņas intensitāti, dažādības vadību, kā arī diskriminācijas mazināšanu” izpilde.

NAP2027 rīcības virziena „Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” mērķa „Iekļaujoša izglītības vide” 179.uzdevuma „Preventīvi un intervences pasākumi izglītības pārtraukšanas riska samazināšanai un pasākumi sociālai integrācijai (skolas, atbalsta personāla, vecāku un institūciju savstarpējā sadarbība; sociālo dzīves prasmju attīstība; atbalsta personāla piesaiste; individualizēts mācību atbalsts; agrīnā izglītības vajadzību diagnostika; nelabvēlīgā situācijā nonākušu jauniešu atbalsts)” un 182.uzdevuma „Sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu un jauniešu (sociāli ekonomiskie riski, speciālās vajadzības, nelabvēlīgā situācijā nonākuši jaunieši, u.c. priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riski) iesaistīšana ārpus formālās izglītības (t.sk. interešu izglītības) pasākumos (t.sk. skolas vidē – kā vispārējā, tā profesionālajā izglītībā)” izpildi.

⁷ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 5.februāra rīkojumu Nr.72 (prot. Nr.12 24.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/320841-par-saliedetas-un-pilsoniski-aktivas-sabiedribas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

⁸ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 22.jūnija rīkojumu Nr.436 (prot. Nr.49 46.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

⁹ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2022.gada 26.maija rīkojumu Nr.359 (prot. Nr.28 43.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/332751-sabiedribas-veselibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam>

¹⁰ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 1.septembra rīkojumu Nr.616 (prot. Nr.58 37.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/325828-par-socialas-aizsardzibas-un-darba-tirgus-politikas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

¹¹ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 16.februāra rīkojumu Nr.93 (prot. Nr.15 31.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

rezultatīvie rādītāji, kas noteikti, pamatojoties uz 2023.gadā veiktā pētījuma „Pētījums par romu situāciju Latvijā”¹² un 2021.gada pētījuma „Starpkultūru stereotipi un aizspriedumi Latvijā”¹³ rezultātiem, kā arī līdzatbildīgo institūciju sniegtajiem datiem. Sagatavojot rezultatīvos rādītājus, ir ņemts vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras rādītāju kopums romu stratēģiskā ietvara progresa novērtēšanai¹⁴, kā arī 2022.gada pētījuma ziņojums „Pētnieciskā pakalpojuma sniegšana romu stratēģiskā ietvara monitoringa pilnveidošanai projekta „Latvijas romu platforma VI” ietvaros”¹⁵.

II. Plāna mērķis

Plāna mērķis ir veicināt Latvijas romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību, īstenojot Plānā noteiktos pasākumus saskaņā ar Ieteikumā iekļautajām rekomendācijām un ņemot vērā valstī pieejamos resursus, romu iedzīvotāju skaitu un viņu situāciju.¹⁶

Plāns sagatavots, lai veicinātu romu līdzdalību dažādās sabiedrības dzīves jomās – izglītības, nodarbinātības, veselības, mājokļu, pilsoniskās sabiedrības, kultūras u.c. jomās.

¹² SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

¹³ M.Kaprāns, I.Mierīņa, A.Saulītis (2021). *Starpkultūru stereotipi un aizspriedumi Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts; Pieejams: http://fsi.lu.lv/userfiles/Ethnic%20stereotypes_SAPC.pdf

¹⁴ Saskaņā ar 2021.gada 12.marta Eiropas Savienības Padomes ieteikumu par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību stratēģisko ietvaru īstenošana būs jāuzrauga un jāizvērtē izmantojot gan nacionālā līmenī pieejamos datu avotus, gan Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras sagatavoto rādītāju kopumu. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras rādītāju kopums romu stratēģiskā ietvara progresa novērtēšanai ir iekļauts 2020.gada 7.oktobra paziņojuma 2.pielikumā (Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9a007e7e-08ad-11eb-a511-01aa75ed71a1.0003.02/DOC_3&format=PDF) un Uzraudzības sistēmā Eiropas Savienības romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskajam ietvaram – uzdevumi un rādītāji (Pieejams: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/2020-portfolio_of_indicators_working-paper_en.pdf).

¹⁵ Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences” (2022). *Pētījuma ziņojums „Pētnieciskā pakalpojuma sniegšana romu stratēģiskā ietvara monitoringa pilnveidošanai projekta „Latvijas romu platforma VI” ietvaros”*. Rīga. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/31164/download?attachment>

¹⁶ Ņemot vērā oficiālo romu iedzīvotāju skaitu, atbilstoši CSP datiem un PMLP fizisko personu reģistra datiem.

III. Situācijas raksturojums

Latvijā 2023.gada 1.janvārī bija reģistrēti 6 279 romu tautības cilvēki, 94,7% no tiem bija Latvijas pilsoņi.¹⁷ Saskaņā ar CSP datiem romu tautības iedzīvotāju skaits ir vēl zemāks – 2022.gada sākumā tie bija 4 784 cilvēki, un tas kopš 2015.gada ir samazinājies.¹⁸

Saskaņā ar CSP datiem romu vecuma struktūra nedaudz atšķiras no Latvijas iedzīvotāju vecuma struktūras. Vairāk romu vidū ir jaunu cilvēku – 14,5 % 15–24 gadus vecu jauniešu, bet starp Latvijas iedzīvotājiem – 10,1 %. Savukārt personu, kuras vecākas par 55 gadiem, īpatsvars starp romiem (30,2 %) ir mazāks nekā starp visiem iedzīvotājiem (35,2 %). Lielākā daļa romu dzīvo Kurzemē (27,3 %), Rīgas reģionā (22,4%), Latgalē (19,6%) un Zemgalē (19,2 %), bet vismazāk – Vidzemē (11,5 %). Atšķirībā no kopējā iedzīvotāju sadalījuma pa reģioniem, romi vairāk dzīvo ārpus Rīgas reģiona, bet gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju dzīvo Rīgas reģionā (45,9 %). Novadi ar lielāko romu skaitu ir Tukuma novads ar 264 romiem, Talsu novads ar 246 romiem un Jēkabpils novads ar 207 romiem. Valstspilsētas ar lielāko romu skaitu ir Rīga (667), Ventspils (463), Jelgava (373), bet vismazākais romu skaits ir tādās valstspilsētās kā Ogre un Rēzekne. Starp pilsētām vislielākais romu īpatsvars ir Ventspilī (1,4 %) un Jēkabpilī (0,8 %). 2024. gada sākumā Latvijā bija 2 385 mājsaimniecības, kurās vismaz viena persona bija roms. No romu mājsaimniecībām 31,3 % bija vienas personas mājsaimniecību, kas salīdzinājumā ar vidējo Latvijas rādītāju – 43,3 % liecina par retāku vienas personas mājsaimniecību izplatību. Savukārt romi biežāk dzīvo tieši mājsaimniecībās, kurās ir vismaz 6 personas un vairāk – 13,3 %. Tā iemesli ir gan lielāks daudz bērnu ģimeņu skaits starp romiem, gan tas, ka romi salīdzinoši biežāk izvēlas dzīvot vairākas ģimenes vienā mājoklī. Vidēji Latvijā vien 3,4 % mājsaimniecību dzīvo sešas un vairāk personas. Pēdējo 12 gadu laikā gan līdzīgi kā sabiedrībā kopumā, palielinās vienas personas romu mājsaimniecību īpatsvars. 2024.gadā 1 023 romu mājsaimniecībās jeb 42,2 % no tām ir vismaz viens nepilngadīgs bērns. Salīdzinājumam – tikai 26,0 % no visām Latvijas mājsaimniecībām ir vismaz viens nepilngadīgs bērns. No 2 426 romu mājsaimniecībām 457 jeb 18,8 % mājsaimniecībās ir viens pieaugušais ar vienu

¹⁷ Tostarp 5 920 reģistrēti kā čigāni un 359 kā čigāni (romi). Latvijas iedzīvotāju sadalījums pēc nacionālā sastāva un valstiskās piederības. PMLP, 2023. (Skatīts 04.07.2023.). Pieejams: [Latvijas iedzīvotāju sadalījums pēc nacionālā sastāva un valstiskās piederības \(pmlp.gov.lv\)](https://www.pmlp.gov.lv/latvijas-iedzivotaju-sadalijums-pēc-nacionālā-sastāva-un-valstiskās-piederības)

PMLP tīmekļvietne. Sadaļa „Statistika”. Pieejama: [Fizisko personu reģistra statistika 2023.gadā | Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde \(pmlp.gov.lv\)](https://www.pmlp.gov.lv/fizisko-personu-reģistra-statistika-2023-gadā-pilsonības-un-migrācijas-lietu-pārvalde)

Svarīgi ņemt vērā, ka daļa no romu iedzīvotājiem nenorāda savu tautību pasē, līdz ar to patiesais romu iedzīvotāju skaits ir lielāks.

¹⁸ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 21.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

vai vairākiem bērniem vecumā līdz 24 gadiem. Latvijas mājsaimniecību kopskaitā šādu mājsaimniecību īpatsvars ir tikai 10,3 %.¹⁹

ESF projekta „Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings” ietvaros 2019.gadā sagatavotajā ziņojumā „Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums” romi ir minēti kā viena no grupām, kas saskaras ar nabadzību un sociālo atstumtību.²⁰ Eksperti norāda, ka nevienlīdzība veselības aprūpē saistāma ar kultūras atšķirībām, ar problēmām, kas saistītas ar trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusu, un ierobežotās lasīt un rakstīt prasmes dēļ. Izvērtējumā par mājokļa nodrošinājumu identificētas vairākas problēmas – mājokļa pieejamība ir problemātiska trūcīgajiem romiem (ekspertu aplēses: 75 līdz 80% romu), zems romu apdzīvoto mājokļu labiekārtojuma līmenis (42,1% mājokļu nav ierīkota tualete ar ūdens novadi, 26% mājokļos nav pieejams ūdensvads) un liela daļa romu mājokļu ir pārapdzīvoti.²¹ 2021.gadā īstenotajā izvērtējumā par garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalsta saņēmēju iztikšanas stratēģijām²² ir secināts, ka: „GMI pabalsta saņēmēju vidū ir arī cilvēki bez formālās izglītības pakāpes vai ar dažu klašu izglītību, īpaši tas ir raksturīgi romu tautības GMI pabalsta saņēmējiem. [Tāpat] ir novērojams, ka GMI pabalstu saņem vienas ģimenes locekļi vairākās paaudzēs. Vairāk šāda prakse ir novērota romu tautības GMI pabalsta saņēmēju vidū, [...] kuriem GMI pabalsts ir „viena no dzīves stratēģijām, kuru katra nākamā paaudze apgūst un nostiprina socializācijas procesā. Šādos gadījumos sociālā darba veicējiem ir papildu grūtības mainīt šo rīcības un uztveres modeli.” Attiecīgi pētnieki izvirza nepieciešamību „celt vispārējas lasīt un rakstīt prasmes pieaugušajiem, kuru dēļ šī iedzīvotāju daļa sastopas ar nozīmīgiem šķēršļiem iekļauties nodarbinātībā, tādējādi nokļūstot GMI pabalsta saņēmēju statusā.”

Romu kopienā, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem Latvijā, pastāv kultūras atšķirības, kas ietekmē arī izglītības procesus, piemēram, vēlēšanās pēc iespējas ilgāk bērnus audzināt mājas apstākļos un nevest uz pirmsskolas izglītības iestādi, kas savukārt kavē bērnu adaptāciju pirmsskolas izglītības iestādē un turpmāk arī sākumskolā un latviešu valodas trūkumu, kas var izpausties kā šķērslis tālākā

¹⁹ CSP, 2024. (Skatīts 26.07.2024.). Pieejams: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/labklajibas-un-vienlidzibas-raditaji/sociala-ieklausanas/sociala-ieklausanas-riska-grupa-romi>

²⁰ Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences” (2019). Ziņojums „Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (tai skaitā izvērtējums par nevienlīdzību veselības aprūpē un nevienlīdzību mājokļa pieejamības jomā)”. Rīga, 219., 337.lpp.

Pieejams:

http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/Nabadz_soc_atstumt_mazin_ricibpol_izvertejums_Zinojum_s.pdf

²¹ Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences” (2019). Ziņojums „Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (tai skaitā izvērtējums par nevienlīdzību veselības aprūpē un nevienlīdzību mājokļa pieejamības jomā)”. Rīga, 348.lpp.

Pieejams:

http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/Nabadz_soc_atstumt_mazin_ricibpol_izvertejums_Zinojum_s.pdf

²² Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences” (2021). Ziņojums „Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (t.sk. padziļināts izvērtējums par GMI saņēmēju iztikšanas stratēģijām)”, 288., 294., 315.lpp.

izglītības procesā. Līdz ar to papildu darbs ir jāiegulda, informējot un izglītojot romu vecākus par izglītības nozīmi. Jau šobrīd atsevišķas pašvaldības plāno atbalsta pasākumus romu vecākiem un viņu bērniem, kuri nav laicīgi iesaistīti pirmsskolā, lai adaptētos skolas kultūrai un mācītos latviešu valodu.²³

Nozīmīga prioritāte ir pasākumi romu skolēnu atbalstam un iesaistei izglītībā, samazinot romu skolēnu skaitu, kas pārtrauc mācības, neiegūst obligāto izglītību un neturpina vispārējās vidējās izglītības ieguvi. Saistībā ar romu kultūras atšķirībām atbalsts ir nepieciešams izglītības iestāžu pedagogiem, īpaši izglītības iestādēs, kurās mācās romu skolēni, lai pedagogiem pilnveidotu prasmes un zināšanas darbam ar romiem kā atšķirīgu etnisko grupu. Šobrīd viens no nozīmīgiem resursiem ir romu valodu pārzinošs skolotāja palīgs, taču būtu vēlami arī izglītojoši kursi pedagogiem, lai palīdzētu izprast multikulturālu daudzveidību un spētu atbilstoši strādāt šādos apstākļos.²⁴ Plānots turpināt sāktās un veiksmīgās iestrādes – nodrošināt sadarbību starp pašvaldību, izglītības iestādi, pedagogiem un vecākiem, lai laikus apzinātu romu skolēnus, kuri varētu pārtraukt mācības, un sniegtu viņiem individuālu atbalstu (arī noteiktu mācību priekšmetu apguvē); nodrošināt romu mediatoru atbalstu; attīstīt romu pedagogu palīgu praksi izglītības iestādēs, kurās mācās lielāks skaits romu bērnu u.c.

Saskaņā ar 2023.gadā veikto pētījumu par romu situāciju Latvijā var secināt, ka kopumā ir uzlabojies romu bērnu īpatsvars, kuri ir ieguvuši obligāto pamatizglītību. Salīdzinot 2011.gada un 2021.gada tautas skaitīšanas datus par kopējo izglītības līmeni romu vidū, ir samazinājies to romu skaits vecumā no 15-24 gadiem, kuriem nav iegūta pamatskolas izglītība: 2011.gadā tie bija 56 % romu, savukārt 2021.gadā – 48,3 %. Līdzīgi arī vecumā virs 25 gadiem: 2011.gadā 46,3 % romu nebija iegūta izglītība, bet 2021.gadā 33,7 % romu nebija iegūta izglītība. Tomēr salīdzinājumā ar kopējo situāciju valstī romu kopienas vidū cilvēku bez pamatskolas izglītības īpatsvars ir būtiski lielāks kā vidēji valstī.²⁵

Romu aptaujas dati norāda uz zemo izglītības līmeni romu kopienā, lielākā daļa (44 %) aptaujāto romu ir ar zemāku izglītības līmeni kā pamatizglītība. Salīdzinot ar 2015.gada pētījumu²⁶ īpatsvars ir nedaudz sarucis: 2015.gadā 48,8 % aptaujāto romu bija ar zemāku par pamata izglītības līmeni. Salīdzinot ar 2015.gada pētījuma datiem nedaudz pieaudzis ir to romu īpatsvars, kuri ir ieguvuši pamatizglītību: 2015.gadā tie bija 34 % no aptaujātajiem romiem, savukārt 2023.gadā – 39,4 % no aptaujātajiem romiem.²⁷

Lai arī kopumā romu situācija izglītībā ir uzlabojusies, attiecīgi ir

²³ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 54.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

²⁴ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 54.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

²⁵ Turpat, 41.lpp.

²⁶ Tīrgus un sociālo pētījumu centrs „Latvijas Fakti” (2015). *Pētījums „Romi Latvijā”*. Rīgā. Pieejams: https://www.km.gov.lv/sites/km/files/romi_latvija_petijums_lv1.pdf

²⁷ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 42.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

palielinājies to romu īpatsvars, kuri ir ieguvuši pamatskolas izglītību, tomēr vēl joprojām tā ir būtiski zemāka kā vidēji Latvijā. Tāpēc to var uzskatīt par izaicinājumu sabiedrībai kopumā.²⁸

NVA sniegtie dati liecina, ka Latvijas darba tirgū romu bezdarbnieku grupā izteikti dominē ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars – 2021.gada beigās 43,8 % visu reģistrēto romu bezdarbnieku bija ilgstošie bezdarbnieki, bet 2022.gadā – 43,9 %.²⁹

Taču pozitīva tendence ir novērojama salīdzinājumā ar 2015.gadā veikto pētījumu³⁰, kad ilgstošo bezdarbnieku skaits romu vidū bija gandrīz puse (49,7 %) no visiem romu tautības bezdarbniekiem, taču 2023.gadā tas ir sarucis līdz 43,9 %. Krasi ir pieaudzis to romu īpatsvars (42 %), kuri ir bezdarbnieka statusā salīdzinoši īsu periodu (līdz sešiem mēnešiem). Salīdzinājumā ar iepriekš veikto pētījumu 2015.gadā reģistrēto romu tautības bezdarbnieku līdz sešiem mēnešiem īpatsvars bija 32,5 %.³¹

2022.gadā 90,3 % NVA reģistrēto romu tautības bezdarbnieku bija pamatzglītības vai zemākas izglītības līmenis. Romu zemais izglītības līmenis ierobežo viņu piekļuvi nodarbinātības veicināšanas atbalsta pasākumiem, jo NVA piedāvātajiem profesionālās izaugsmes un prasmju apguves kursiem kvalificējas tikai bezdarbnieki ar izglītības līmeni, kas ir augstāks par pabeigtām septiņām klasēm.³²

Pozitīva tendence ir novērojama romu īpatsvara pieaugumā neformālās izglītības iegūšanā – no 5,1 % 2015.gadā līdz 9,8 % 2022.gadā, kas nozīmē, ka konkurētspējas paaugstināšanas kursi sekmīgi sasniedz savu mērķauditoriju, jo tie tieši ir paredzēti bezdarba riskam pakļautām personām, piemēram, romiem, personām ar invaliditāti u.c.³³

2023.gadā SST uzsāka pilotprojektu ar SIVA romu sievietu profesionālās piemērotības noteikšanai un mācību programmu izvēlei, kas paver jaunas iespējas romiem ar veselības problēmām un/vai invaliditāti iegūt izglītību un vēlāk atrast darbu.

²⁸ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 44.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

²⁹ NVA sniegtie dati liecina, kopējais ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars starp visiem reģistrētajiem bezdarbniekiem 2022.gada beigās bija 19,2 %. Pieejams: NVA tīmekļvietne <https://www.nva.gov.lv/lv>.

³⁰ Tirgus un sociālo pētījumu centrs „Latvijas Fakti” (2015). Pētījums „Romi Latvijā”. Rīgā. Pieejams: https://www.km.gov.lv/sites/km/files/romi_latvija_petijums_lv1.pdf

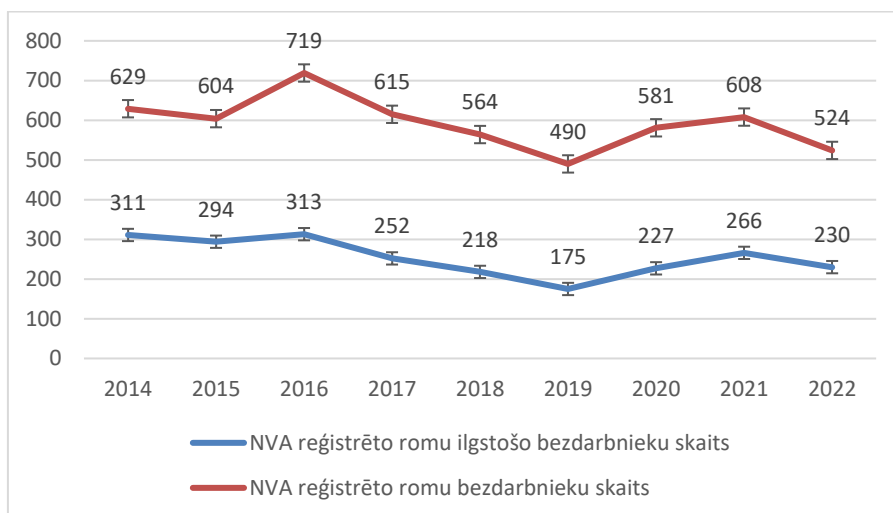
³¹ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 57.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

³² Romu tautības nodarbināti un skolēni var iesaistīties NVA pasākumos (NVA nav īpašu atbalsta pasākumu romiem). Vairāk informācijas NVA tīmekļvietnē: <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=610>, <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=435&txt=3100&from=0>.

Jauniešiem, kuri nestrādā, nemācās un nav reģistrēti NVA kā bezdarbnieki, ir iespēja apgūt dažāda veida NVA mācības un kvalifikācijas apgūšanas programmas projekta „Proti un dari” ietvaros (ESF atbalsta programmas ietvaros).

³³ SIA „Civitta Latvija” (2023). *Pētījums par romu situāciju Latvijā*. Rīga, 59.lpp. Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35865/download?attachment>

I.attēls. NVA reģistrēto romu bezdarbnieku un ilgstošo bezdarbnieku skaits
(izmaiņas pa gadiem)

Avots: NVA, 2023

2021.gada pētījuma „Starpkultūru stereotipi un aizspriedumi Latvijā” rezultāti ļauj secināt, ka romiem tiek piedēvēti vairāki negatīvi stereotipi, piemēram, 42% aptaujas respondentu domā, ka romiem nevar uzticēties, bet 38% uzskata, ka viņi ir slogs sociālās drošības sistēmai un palielina noziedzības līmeni.³⁴ Pētījums atklāj, ka Latvijas sabiedrībā visnoraidošākā attieksme tiek pausta pret musulmaņiem un romiem, kuriem tiek piedēvēts sociāli deviants dzīvesveids.³⁵

Aptaujas dati liecina, ka 27,2% Latvijas iedzīvotāju negribētu strādāt ar romiem vienā darba kolektīvā, 29% iedzīvotāju būtu iebildumi, ja viņiem kaimiņos dzīvotu romi, bet 49,4% nevēlētos, lai romu tautības pārstāvis (-e) kļūtu par bērna laulāto.³⁶ Tikai 6% aptaujāto respondentu apliecina, ka romi ir viņu tuvu draugu, ģimenes locekļu, kolēģu vai paziņu lokā.³⁷

2022.gada īstenotajā pētījumā „Sabiedriskās domas aptauja par sabiedrības izpratni par diskriminācijas aspektiem”, kura mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli un izpratni par diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ un salīdzināt iegūtos datus ar 2019.gadā veiktā Eiroparometra pētījuma par diskrimināciju Eiropas Savienībā rezultātiem, secināts, ka: „Eiroparometra pētījuma dati liecina, ka visbiežāk diskriminācijas riskam pakļautās sabiedrības

³⁴ M.Kaprāns, I.Mieriņa, A.Saulītis (2021). *Starpkultūru stereotipi un aizspriedumi Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts.

Pieejams: https://www.integration.lv/uploads/files/informativie-materiali/lu_petijums_sapc.pdf

³⁵ Turpat, 53.lpp.

³⁶ Turpat, 22.lpp.

Salīdzinājumā ar 2019.gada SKDS aptaujas par iedzīvotāju viedokli par etniskajām attiecībām Latvijā rezultātiem sabiedrības attieksme pret romiem nedaudz uzlabojas – 33% Latvijas iedzīvotāju negribēja strādāt ar romiem vienā darba kolektīvā, bet 36% iedzīvotāju bija iebildumi, ja viņiem kaimiņos dzīvotu romi. Aptauja pieejama: <https://www.sif.gov.lv/lv/media/142/download>

³⁷ Turpat, 19.lpp.

grupas Latvijā ir romu tautības cilvēki (35%), diskriminācija pēc etniskās piederības (25%), kā arī diskriminācija pēc cilvēka ādas krāsas (22%). Arī šajā pētījumā var secināt, ka sabiedrībā kopumā romu tautības pārstāvji vislielākajā mērā saskaras ar diskrimināciju, tā norādījis gandrīz katrs otrais respondents (46%) [...] un diskriminācija etniskās piederības dēļ ierindojas trešajā vietā – tā uzskata 44% aptaujāto respondentu.”³⁸

NVA piedāvā romu tautības bezdarbniekiem piedalīties dažādos aktīvajos nodarbinātības un apmācību pasākumos, lai palīdzētu izprast darba tirgus prasības, paaugstinātu bezdarbnieku, darba meklētāju kvalifikāciju, prasmes, veicinot to konkurētspēju darba tirgū un iekārtošanos pastāvīgā darbā. NVA piedāvā dažādus apmācību pasākumus: profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu apguve; valsts valodas, svešvalodu un datorzinību izglītības programmu apguve; transportlīdzekļu vadītāju apmācība, traktortehnikas vadītāju apmācība, profesionālās tālākizglītības moduļu vai moduļu kopu apguve; augstākās izglītības iestādes piedāvātā studiju moduļa vai studiju kursa apguve. Profesionālās tālākizglītības programmu apguve dod iespēju iegūt profesionālo kvalifikāciju. Pēc attiecīgās programmas apguves bezdarbnieks kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Bezdarbniekam, kurš nokārtojis profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, izsniedz profesionālās kvalifikācijas apliecību. Profesionālās pilnveides izglītības programmu apguve dod iespēju pilnveidot savu profesionālo meistarību un apgūt mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošas sistematizētas profesionālās zināšanas un prasmes. Dalībai neformālās izglītības programmu apgūvē, transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācībā var pieteikties bezdarbnieki un darba meklētāji, kuru prasmes neatbilst mainīgajām darba tirgus prasībām vai šīs prasmes ir nepietiekamas un šī iemesla dēļ ir grūti atrast darbu.³⁹

NVA piedāvā bezmaksas individuālās un grupu karjeras konsultācijas visiem interesentiem, tai skaitā romu tautības klientiem, kā arī profesionāla karjeras konsultanta atbalstu ar individuālu pieeju katra klienta vajadzībām darba meklēšanā un karjeras izvēlē, plānošanā. Karjeras konsultācijās tiek sniegta palīdzība darba meklēšanai – izstrādāta darba meklēšanas stratēģija, sagatavoti pieteikuma dokumenti (CV un/vai motivācijas vēstules), pievērsta uzmanība komunikācijai darba intervijā, kā arī risināti profesionālās darbības izvēles jautājumi (tajā skaitā izglītības turpināšanas iespējas), sniedzot atbalstu piemērotu mācību programmu izvēlē.⁴⁰

NVA klienti, kuriem ir piešķirts bezdarbnieka statuss un kuri plāno uzsākt savu saimniecisko darbību, var pieteikties dalībai pasākumos komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai. NVA klientu sagatavotie biznesa plāni, ja ir saņēmuši pozitīvu novērtējumu, saņem dotāciju biznesa plāna īstenošanai līdz

³⁸ SIA „Berg Research” (2022). *Sabiedriskās domas aptauja par sabiedrības izpratni par diskriminācijas aspektiem*. Rīga, 29.lpp. Pieejams: <https://www.lm.gov.lv/lv/media/22110/download?attachment>

³⁹ Papildu informācija par apmācībām pieejama: <https://www.nva.gov.lv/lv/apmacibu-iespejas>

⁴⁰ Papildu informācija par pieejamo atbalstu pieejama: <https://www.nva.gov.lv/lv/karjeras-konsultacijas>

5 000 *euro*, konsultācijas biznesa plāna īstenošanai, dotāciju ikmēneša ienākumiem 750 *euro* (pirmos sešus mēnešus), dotāciju ar NVA atbalstu uzsāktās saimnieciskās darbības attīstībai līdz 5 000 *euro* (pēc pirmā saimnieciskā darbības gada) un dotāciju biznesa plāna īstenošanas darba vietas pielāgojumiem, ja dalībniekam noteikta invaliditāte.⁴¹

Īstenotie pasākumi

Plānā romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2022.-2023.gadam⁴² bija ietverts 31 pasākums. Kopumā tie bija vērsti uz romu līdzdalības veicināšanu izglītības, nodarbinātības, veselības, mājokļu, pilsoniskās sabiedrības, kultūras u.c. jomās. Plānā romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2022.-2023.gadam ietvertie pasākumi tika īstenoti arī 2021.gadā.⁴³

KM kopš 2012.gada darbojas Konsultatīvā padome romu līdzdalības veicināšanai (līdz 2020.gadam – Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvā padome),⁴⁴ kuras mērķis ir romu līdzdalības pasākumu īstenošanas uzraudzība un attīstība atbilstoši Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņēm 2021.-2027.gadam un Ieteikuma rekomendācijām.

Kopš 2016.gada Eiropas Savienības programmas „Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (līdz 2020.gadam – „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība”) ietvaros KM īsteno projektu „Latvijas romu platforma”, kura mērķis ir veicināt dialogu starp romu kopienu un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī attīstīt efektīvu romu integrācijas politikas koordināciju.⁴⁵

⁴¹ Papildu informācija par pasākumu pieejama: <https://www.nva.gov.lv/lv/komercdarbibas-uzsaksana>

⁴² Apstiprināts ar Ministru kabineta 2022.gada 3.maija rīkojumu Nr.310 (prot. Nr.25 26.§). Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/332093-par-planu-romu-strategiska-ietvara-pasakumu-istenosanai-2022-2023-gadam>

⁴³ Informācija par romu līdzdalības veicināšanas pasākumiem 2021. un 2022.gadā pieejama KM tīmekļvietnē: <https://www.km.gov.lv/lv/media/35070/download?attachment>

⁴⁴ Informācija par Konsultatīvo padomi romu līdzdalības veicināšanai pieejama KM tīmekļvietnē: <https://www.km.gov.lv/lv/konsultativa-padome-0>

⁴⁵ Informācija par projekta „Latvijas romu platforma” īstenotajiem pasākumiem pieejama KM tīmekļvietnē: <https://www.km.gov.lv/lv/latvijas-romu-platforma>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma I: dialogs, sadarbība un iesaistīšana” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014–2020” sadaļas „Dotācijas nacionālo romu platformu izveides atbalstam” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija sēdē (prot. Nr.29 46.§). Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40386790>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014-2020” sadaļas „Dotācijas nacionālo romu platformu atbalstam” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2017.gada 13.jūnija sēdē (prot. Nr.30 53.§). Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40424353>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014-2020” sadaļas „Dotācijas nacionālo romu platformu atbalstam” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2018.gada 5.jūnija sēdē (prot. Nr.27 32.§). Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40453343>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma IV” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014-2020” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2019.gada 30.maija sēdē (prot. Nr.21 14.§). Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40473576>

Projekts „Latvijas romu platforma” nodrošina pasākumu īstenošanu gan vietējā, gan reģionālā līmenī, piemēram, nodrošinot romu mediatoru darbību Latvijas pašvaldībās, pieredzes apmaiņas pasākumus un informatīvos seminārus romu kopienas pārstāvjiem, īpaši sievietēm un jauniešiem. Svarīgs projekta „Latvijas romu platforma” virziens ir izglītojoši pasākumi par romu kultūru un vēsturi, īpašu uzmanību pievēršot romu genocīdam Otrā pasaules kara laikā.

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma V” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2020.gada 14.aprīļa sēdē (prot. Nr.24 45.§). Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40483493>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma VI” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2020.gada 17.deembra sēdē (prot. Nr.84 106.§). Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40494205&mode=mk&date=2020-12-17>

Informatīvais ziņojums „Par projekta „Latvijas romu platforma VII” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” ietvaros” apstiprināts Ministru kabineta 2022.gada 13.decembra sēdē (prot. Nr.64 73.§). Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/a2ced08d-f5db-4c75-b618-79827fa2e20b

IV. Pasākumi plāna mērķa sasniegšanai

Plāna mērķis		Veicināt Latvijas romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību, īstenojot Plānā noteiktos pasākumus saskaņā ar Ieteikumā iekļautajām rekomendācijām, ņemot vērā pieejamos resursus, romu iedzīvotāju skaitu un viņu situācijai. ⁴⁶						
Rezultatīvie rādītāji		Iedzīvotāju īpatsvars, kuri negribētu strādāt ar romiem vienā darba kolektīvā, aptauja (2021.g. 27,2% ⁴⁷ ⇒ 2027.g. 20%), Iedzīvotāju īpatsvars, kuriem būtu iebildumi, ja viņiem kaimiņos dzīvotu romi, aptauja (2021.g. 29% ⁴⁸ ⇒ 2027.g. 22%), Iedzīvotāju īpatsvars, kuri domā, ka romiem nevar uzticēties, aptauja (2021.g. 42% ⁴⁹ ⇒ 2027.g. 35%), Iedzīvotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka diskriminācija pret romu tautības cilvēkiem ir izplatīta, aptauja (2021.g. 35% ⁵⁰ ⇒ 2027.g. 30%), Romu ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars, NVA (2022.g. 39,1% ⁵¹ ⇒ 2027.g. 35%),						
Nr. p.k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasaiste ar Ieteikuma pantu	Atsauce uz politikas dokumentu vai normatīvo aktu	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš (līdz pusgadam)
4.1.	Romu līdzdalības veicināšana un kultūras savpatnības saglabāšana.	Sekmēta romu iekļaušanās un stiprinātas spējas līdzdarboties.	Ik gadu īstenots informatīvs pasākums par dažādiem romu kopienai aktuāliem jautājumiem.	2 e), 2 h), 3 b), 3 d), 4 a), 4 c), 4 d), 4 e), 16., 17., 20., 22., 24., 26., 29. 38., 39.	SPASAP	KM		2027.gada II pusgads

⁴⁶ Ņemot vērā oficiālo romu iedzīvotāju skaitu, atbilstoši CSP datiem un PMLP fizisko personu reģistra datiem.

⁴⁷ M.Kaprāns, I.Mieriņa, A.Saulītis (2021). *Starpkultūru stereotipi un aizspriedumi Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts.

Pieejams: https://www.integration.lv/uploads/files/informativie-materiali/lu_petijums_sapc.pdf

⁴⁸ Turpat.

⁴⁹ Turpat.

⁵⁰ Eurobarometra 2019.gada pētījums par diskrimināciju Eiropas Savienībā. Pieejams: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2251>

⁵¹ NVA dati.

4.2.	Projekts „Latvijas romu platforma”.	Nodrošināts atbalsts romu mediatoru darbībai Latvijas pilsētās un novados. Veicināta romu NVO un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju kapacitāte un līdzdalība dažādās dzīves jomās, tai skaitā, izglītības, nodarbinātības, kultūras un pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā.	2024. un 2025.gadā nodrošināta romu mediatoru darbība vismaz 7 Latvijas pilsētās un novados 2025.gadā norisinājusies informatīva kampaņa, lai veicinātu sabiedrības izpratni par romu kultūru un vēsturi, sadzīves kultūru, kā arī citiem problemātiskiem jautājumiem. 2024.gadā katrā Latvijas reģionā norisinājies viens romu kopienas spēcīnāšanas pasākums. 2024.gadā norisinājies romu jauniešu spēcīnāšanas pasākumu kopums. 2025.gadā norisinājies romu sievietes spēcīnāšanas pasākumu kopums. 2024.gadā izveidots izdevums par romu kultūras daudzveidību un savpatnību.	2 e), 2 h), 3 b), 3 d), 4 a), 4 c), 4 d), 4 e), 16., 17., 20., 22., 24., 26., 29. 38., 39.	SPASAP	KM		2025.gada I pusgads ⁵²
4.3.	Vienjošas atceres kultūras attīstību veidojošas iniciatīvas.	Uzlabojusies sabiedrības izpratne par pretrunīgiem Latvijas vēstures jautājumiem, tai skaitā par komunistiskā režīma un nacistiskā režīma īstenotajām represijām pret Latvijas iedzīvotājiem Otrā pasaules kara laikā.	Īstenoti vismaz divi piemiņas pasākumi Otrā pasaules kara laikā īstenotā romu holokausta upuru piemiņai.	2 g), 24.	SPASAP	KM		2027.gada II pusgads
4.4.	Mazākumtautību NVO līdzdalības veicināšanas programma.	Veicināta pilsoniskās sabiedrības attīstība un ilgtspēja; Stiprināta pilsoniskās sabiedrības organizāciju kapacitāte, tādējādi veicinot to darba efektivitāti.	Katru gadu sniegts atbalsts vismaz 16 mazākumtautību NVO.	24.	SPASAP	KM		2027.gada II pusgads
4.5.	Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma.	Stiprināta Latvijā dzīvojošo mazākumtautību bērnu un jauniešu piederības sajūta Latvijas valstij. Veicināta Latvijas mazākumtautību etniskās unikālības apzināšanās.	Īstenoti vismaz pieci projekti gadā. Aktivitātēs iesaistīti vismaz 400 bērni, jaunieši un viņu ģimenes.	4 a), 4 e)	SPASAP	SIF		2027.gada II pusgads
4.6.	Mazākumtautību un romu konsultatīvās padomes.	Veicināta mazākumtautību, tai skaitā, romu līdzdalība valsts politikas izstrādē un īstenošanā.	Katru gadu organizētas vismaz divas romu konsultatīvās padomes sēdes.	21., 22., 26.	SPASAP	KM		2027.gada II pusgads

4.7.	Romu skolēnu ar speciālām vajadzībām iekļaušana vispārējās izglītības programmās.	Veicināta pašvaldību pedagogiski – medicīnisko komisiju pārstāvju izpratne par romu sociālās iekļaušanas jautājumiem.	Nodrošināts, ka speciālās izglītības programma speciālās izglītības iestādē ir ieteikta, veicot piemērotas testēšanas metodes, kas ir ieviestas ar mērķi nodrošināt objektivitāti un nediskrimināciju.	6 b)		IZM		2027.gada II pusgads
4.8.	Romu līdzdalības veicināšana izglītības jomā.	Veicināta romu skolēnu iesaiste profesionālās izglītības ieguvē.	Nodrošināts skolotāju un pedagogu palīgu – romu darbs izglītības iestādēs, kurās mācās romu bērni, nodrošinot individualizētu sadarbību ar romu bērnu vecākiem.	6 e)		IZM	Pašvaldības ⁵³	2027.gada II pusgads
			Romu skolēnu iesaiste profesionālās izglītības ieguvē un romu skolēnu profesionālās izglītības iespēju novērtēšana sadarbībā ar PII.	6 i)		IZM	PII	
4.9.	Pasākumi, kas novērš priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un mācību pārtraukšanu visos izglītības līmeņos un veicina atgriešanos izglītībā un darba tirgū.	Samazinājies romu skolēnu, kuri nav ieguvuši obligāto vispārējo pamatizglītību, skaits, nepārsniedzot 7,5% no vidējā romu skolēnu skaita.	Sadarbība ar skolēnu vecākiem un skolēnu vecāku izglītošana, lai mazinātu romu skolēnu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu. Nepieciešamības gadījumā nodrošināts individuāls atbalsts skolēniem.	4 a), 4 e), 7 c), 7 d)		IZM	JSPA, pašvaldības, izglītības iestādes	2027.gada II pusgads
		Samazinājies romu skolēnu, kas pārtrauc mācības un neiegūst obligāto izglītību skaits.	Projekta „PROTI UN DARI 2.0” ietvaros, balstoties uz katra jaunieša individuālām vajadzībām, īstenots pasākumu kopums, kas paaugstina jauniešu motivāciju un interesi atgriezties izglītībā vai darba tirgū. ⁵⁴ Romu NEET jauniešiem ir iespējas saņemt atbalstu projekta ietvaros. Romu mediatori veicina romu NEET jauniešus izmantot projekta atbalsta iespējas. ⁵⁵					

⁵³ Pašvaldības nodrošina pedagoga palīgu izglītības iestādēs, kurās mācās romu bērni, ņemot vērā esošās vajadzības un pieejamo finansējumu tām piešķirtās mērķdotācijas ietvaros.

⁵⁴ NEET jaunieši, ir jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.

⁵⁵ Pasākums tiek īstenots Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam 4.2.3. specifiskā atbalsta mērķa „Sekmēt to, lai - jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām - būtu vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām un iespēja to iegūt, sākot ar pirmsskolas izglītību un aprūpi un vispārējās izglītības un profesionālās izglītības un mācību gaitā līdz pat augstākajai izglītībai un pieaugušo izglītībai un mācībām, tostarp veicināt mācību mobilitāti visiem un atvieglot piekļūstamības iespējas personām ar invaliditāti” 4.2.3.4.pasākumu „Sekmēt NEET jauniešu integrēšanos izglītībā un nodarbinātībā” (projekta Nr.4.2.3.4./1/24/I/001) ietvaros.

4.10.	Pasākumi romu skolēnu labākai piekļuvei izglītībai pašvaldību līmenī.	Veicināta romu skolēnu labāka piekļuve izglītībai (pirmsskolas un sākumskolas izglītībai).	Romu mediatori un pedagogu palīgi nodrošina regulāras tikšanās starp romu mediatoriem un pedagogu palīgiem, pašvaldību Izglītības pārvalžu pārstāvjiem un romu bērnu vecākiem, lai veicinātu romu skolēnu labāku piekļuvei izglītībai, it īpaši pirmsskolas un sākumskolas izglītībai.	7 b), 7 c)	IAP, 3.1.2. uzdevums ⁵⁶	IZM	KM, pašvaldības	2027.gada II pusgads
4.11.	Romu skolēnu izglītības monitorings.	Nodrošināts un pilnveidots romu skolēnu izglītības monitoringa process vispārējās izglītības programmās, tai skaitā pirmsskolas izglītības programmā.	Izstrādāts romu bērnu obligātā pirmsskolas izglītības vecuma izglītības ieguves iespēju novērtējums.	5.	IAP, 3.1.2. uzdevums ⁵⁷	IZM		2027.gada II pusgads
4.12.	Stipendiju programma augstākās izglītības iegūšanai.	Romu jauniešu motivācijas paaugstināšana augstākās izglītības iegūšanai.	Stipendiju programmas „Studēt gods” ietvaros piešķirtas stipendijas studentiem no daudz bērnu ģimenēm, kuri sekmīgi studē augstskolās. Šādu stipendiju paredz piešķirt Valsts sociālo pabalstu likuma ietvaros.	7 e)	Valsts sociālo pabalstu likums.	IZM		2027.gada II pusgads
4.13.	Romu nodarbinātības veicināšana.	Veicināta romu reģistrēto bezdarbnieku un darba meklētāju nodarbinātība, piedaloties NVA atbalsta pasākumos.	Katru gadu tiek nodrošināta iespēja bezdarbniekiem, tai skaitā romiem, saņemt individualizēto karjeras atbalstu – bezmaksas karjeras konsultācijas: palīdzību izglītības un profesijas izvēlē, pārkvalifikācijā, piemērotu vakancu atlasē, darba meklēšanā, pagaidu nodarbinātības pasākumos.	8 c)	Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums.	NVA		2027.gada II pusgads ⁵⁸

⁵⁶ IAP. Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

⁵⁷ IAP. Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

⁵⁸ Saskaņā ar Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 4.3.3.specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvei nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku” 4.3.3.2.pasākumu „Nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšana” kopējais pasākuma īstenošanas laiks ir līdz 2029.gada 31.decembrim.

4.14.	Romu iesaiste veselības veicināšanas apmācībās.	Nodrošināta iespēja romu mediatoriem piedalīties veselības veicināšanas apmācībās, lai romu kopienā nodrošinātu informācijas izplatīšanu veselībpratības uzlabošanai.	Informēti romu mediatori par iespēju piedalīties apmācībās par: 1) seksuālo un reproduktīvo veselību; 2) atkarību izraisošo vielu lietošanas un atkarību izraisošo procesu praktizēšanas profilaksi.	9., 9 a) i) 9., 9 b)	SVP, 1.4.2. ⁵⁹ SVP, 1.3.6. ⁶⁰	VM	KM, SPKC, pašvaldības, NVO	2027.gada II pusgads ⁶¹
4.15.	Sociālo mājokļu atjaunošana un jaunu sociālo mājokļu būvniecība.	Veicināt cilvēka cieņu nodrošinošu mājokļa pieejamību sociāli un ekonomiski mazaizsargātām personām un samazināt rindas pašvaldībās šādu mājokļu izīrēšanai.	Plānots sniegt atbalstu pašvaldībām to sociālo un īres dzīvokļu atjaunošanai un būvniecībai, kopā valstī nodrošinot vismaz 1 500 atjaunotu vai no jauna izbūvētu kvalitatīvu mājokļu pieejamību sociāli un ekonomiski mazaizsargātām personām.	3 a), 3 d), 3 e), 9 i), 9 j), 10 c), 10 d), 10 f), 10 g)	NIPP, 4.1.4.1., NAP2027 349 ⁶²	EM		2027.gada II pusgads ⁶³
4.16.	Mājokļu pieejamības uzlabošana grūtībās nonākušiem un nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem.	Veicināta mājokļu pieejamības uzlabošana grūtībās nonākušiem un nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem.	Paredzēts izstrādāt jaunu likumu, kas ir vērsts uz mājokļu pieejamības jautājumu risināšanu un aizstātu esošo likumu „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, kura galvenais mērķis būtu paplašināt personu loku, kas var pretendēt uz pašvaldības īres dzīvokli vai īstermiņa mājokļa pakalpojumu.		Mājokļu pieejamības pamatnostādnes ⁶⁴	EM		2027.gada II pusgads ⁶⁵
4.17.	Starptautiskā Romu kultūras festivāla norise.	Veicināta sabiedrības izpratne par romu kultūras mantojumu. Mazināta negatīvos stereotipos balstīta negatīva attieksme pret romu tautības pārstāvjiem.	Katru gadu organizēts Starptautiskais Romu kultūras festivāls.	2 e), 2 g), 2 h)		KM		2027.gada II pusgads

⁵⁹ Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, 6.pielikums, 12.lpp. Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/332751-sabiedribas-veselibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam>

⁶⁰ Turpat. 8.lpp.

⁶¹ Saskaņā ar Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 4.1.2.specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem veselības aprūpes, veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, uzlabojot veselības aprūpes sistēmu efektivitāti un izturētspēju” 4.1.2.1.pasākuma „Nacionāla mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” projekta „Nacionāla mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi (Nr. 4.1.2.1/1/24/I/001)” kopējais īstenošanas laiks ir līdz 2029.gada 31.decembrim.

⁶² NIPP. Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-20212027-gadam>. Skatīt NIPP 3.pielikuma “Rīcības virzienu uzdevumi, to izpildes termiņš un atbildīgā/līdzatbildīgā institūcija” 4.1.4.1.punktu. Pieejams: <https://www.em.gov.lv/lv/industriala-politika>

⁶³ Pasākumu plānots īstenot līdz 2029.gadam.

⁶⁴ Mājokļu pieejamības pamatnostādnes 2023.-2027.gadam. Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2023.gada 8.novembra rīkojumu Nr.739 (prot. Nr.49 46.§). Pieejamas: <https://likumi.lv/ta/id/347211-par-majoklu-pieejamibas-pamatnostadnem-20232027-gadam>

⁶⁵ Kopējais pasākuma īstenošanas termiņš nav noteikts.

V. Citas iniciatīvas romu iekļaušanās un līdzdalības veicināšanai

Nr. p.k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasaiste ar Ieteikuma pantu	Īstenotājs	Īstenošanas termiņš (līdz pusgadam)
5.1.	Sadarbība ar pedagogiem. ⁶⁶	Veicināti un atbalstīti informētības uzlabošanas pasākumi un kampaņas izglītības iestādēs par Latvijas kultūrtelpas daudzveidību. Nodrošinātas pedagogu un citu izglītības iestāžu darbinieku mācības par romu vēsturi un kultūru.	Izglītības pasākumu īstenošana Romu vēstures un mākslas muzejā, lai iepazīstinātu skolēnus, pedagogus ar romu vēsturi un kultūru, attīstot sadarbību ar biedrību „Romu Kultūras centrs”, tai skaitā programmas „Latvijas skolas soma” ietvaros.	6 h)	RKC	2027.gada II pusgads
5.2.	Romu vēstures un mākslas muzeja ekspozīcijas paplašināšana, tai skaitā paredzot jaunus tehnoloģiskus risinājumus. ⁶⁷	Veicināta informētība par romu kultūru, mākslu, valodu un vēsturi, tostarp romu genocīda atceri.	Muzeja ekspozīcijas materiālu digitalizācija (11 000 muzeja eksponātu); Izveidota muzeja virtuālā vietne; Izveidoti Romu vēstures un mākslas muzeja izglītojošo lekciju audio ieraksti un nodrošināta materiāla pieejamība dažādās valodās; Papildināta muzeja ekspozīcija ar jauniem priekšmetiem.	2 g), 2 h)	RKC	2027.gada II pusgads
5.3.	Sabiedrības informēšanas pasākumi, tostarp romu radio darbība. ⁶⁸	Veicināta iecietība pret romiem, uzlabojot sabiedrības informētību par romu vēsturi, kultūru un identitāti, apkarojot negatīvos stereotipus, antičigānismu un rasismu; Veicināta sabiedrības līdzdalība; Mazināti sabiedrībā pastāvošie aizspriedumi pret romiem un informēta romu kopiena par svarīgākajiem notikumiem dažādās jomās.	Nodrošinātas vismaz divas romu radio pārraides mēnešī; Nodrošināta informācijas pieejamība dažādām romu grupām visos lielākajos sociālajos tīklos (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok, Pinterest, Telegram); Nodrošināta ziņu pieejamība romu kopienai; Īstenotas romu kopienas un ievērojamu personu tikšanās; Popularizēti labās prakses piemēri; Īstenotas kampaņas antičigānisma mazināšanai.	2 e), 2 g), 2 h)	RKC	2027.gada II pusgads
5.4.	Atbalsts romu sieviešu informēšanai, izglītībai, dalībai mācībās Latvijā un Eiropas Savienībā. ⁶⁹	Nodrošināta romu sieviešu un meiteņu līdzdalība pilsoniskās sabiedrības procesos, iespējas apgūt jaunas prasmes un kompetences Latvijā un Eiropas Savienībā.	Nodrošināta informācija romu sievietēm un meitenēm; Īstenoti izglītības un mācību mobilitātes pasākumi romu sievietēm un meitenēm; Popularizēti labās prakses piemēri un romu sieviešu un meiteņu sasniegumi.	2 e), 2 h), 3 b), 3 d), 4 a), 4 c), 4 d), 4 e), 16., 17., 20., 22., 24., 26., 29. 38., 39.	SST, biedrība „Romu sieviešu biedrība „Sāre khetene”	2027.gada II pusgads

⁶⁶ Pasākums tiek īstenots biedrības „Romu Kultūras centrs” pieejamā finansējuma ietvaros.

⁶⁷ Pasākums tiek īstenots biedrības „Romu Kultūras centrs” pieejamā finansējuma ietvaros.

⁶⁸ Pasākums tiek īstenots biedrības „Romu Kultūras centrs” pieejamā finansējuma ietvaros.

⁶⁹ Pasākums tiek īstenots biedrības „Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” pieejamā finansējuma ietvaros.

VI. Ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību budžetu

Jautājumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu Plāna īstenošanai 2025., 2026. un 2027.gadā skatīt likumprojekta „Par valsts budžetu 2025.gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027.gadam” sagatavošanas procesā kopā ar visu ministriju un citu centrālo valsts iestāžu prioritāriem pasākumiem, ievērojot valsts budžeta finansiālās iespējas. Savukārt, ja budžeta likumprojekta sagatavošanas procesā netiek atbalstīta papildu finansējuma piešķiršana, Plānā paredzētais ir nodrošināms atbilstoši iesaistīto institūciju rīcībā esošajam finansējumam.⁷⁰

1. Kopsavilkums par plānā iekļauto uzdevumu īstenošanai nepieciešamo valsts un pašvaldību budžeta finansējumu

Nr.	Uzdevums/ Pasākums	Budžeta resors	Budžeta programmas (apakšprogrammas) kods un nosaukums	Vidēja termiņa budžeta ietvara likumā plānotais finansējums			Nepieciešamais papildu finansējums					Pasākuma īstenošanas gads (ja pasākuma īstenošana ir terminēta)
				2024.gads	2025.gads	2026.gads	2025.gads	2026.gads	2027.gads	turpmākajā laikaposmā līdz pasākuma pabeigšanai (ja pasākuma īstenošana ir terminēta)	turpmāk ik gadu (ja pasākuma izpilde nav terminēta)	
		Finansējums Plāna realizācijai kopā		473 567	315 154	293 303	560 000	560 000	560 000		90 000	
		tai skaitā:										

⁷⁰ Finanšu ministrija norāda, ka līdz ar Eiropas Savienības vispārējās izņēmuma klauzulas, kas ļāva atkāpties no Eiropas Savienības Līgumos noteiktajiem vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda ierobežojumiem, atcelšanu, ir spēkā Eiropas Savienības Stabilitātes un izaugsmes pakta (turpmāk – SIP) nosacījumi. 2024.gada 30.aprīlī ir stājušies spēkā Eiropas Savienības SIP reformas ietvaros pieņemtie tiesību akti (jaunie Eiropas Savienības fiskālie noteikumi), kas līdz ar Fiskālās disciplīnas likuma nosacījumiem būs jāņem vērā sagatavojot likumprojektu „Par valsts budžetu 2025.gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027.gadam”. Iespējas piešķirt papildu finanšu resursus turpmākajos gados būs ierobežotas un attiecīgi visas nozaru ministrijas tiks acinātas jaunas prioritātes nodrošināt, pamatā pārskatot jau piešķirto finansējumu, veicot bāzes izdevumu pārskatīšanu.

		08.Sabiedrības integrācijas fonds		31 303	31 303	31 303	350 000	350 000	350 000			
			tai skaitā:									
			05.00.00 NVO atbalsta un sabiedrības saliedētības programma	31 303	31 303	31 303	350 000	350 000	350 000			
		22.Kultūras ministrija		442 264	283 851	262 000	210 000	210 000	210 000		90 000	
			tai skaitā:									
			26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”	262 000	262 000	262 000	210 000	210 000	210 000		90 000	
			67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana”	180 264	21 851							
4.1.	Romu līdzdalības veicināšana un kultūras savpatnības saglabāšana ⁷¹	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”	2 000	2 000	2 000						
4.2.	Projekts „Latvijas romu platforma”	22.Kultūras ministrija	67.06.00 „Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana” ⁷²	180 264	21 851							

⁷¹ Plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” projekts.

⁷² Detalizēts aprēķins ir atspoguļots informatīvā ziņojuma „Par projekta „Latvijas romu platforma VII” īstenošanu Eiropas Savienības programmas „Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” ietvaros” sadaļā „Projekta finansēšana” (apstiprināts Ministru kabineta 2022.gada 13.decembra sēdē, prot., Nr.64, 73.§). Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/a2ced08d-f5db-4c75-b618-79827fa2e20b

4.3.	Vienjošas atceres kultūras attīstību veidojošas iniciatīvas ⁷³	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”	160 000	160 000	160 000	20 000 ⁷⁴	20 000 ⁷⁴	20 000 ⁷⁴			
4.4.	Mazākumtautību NVO līdzdalības veicināšanas programma ⁷⁵	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”	100 000	100 000	100 000	100 000 ⁷⁶	100 000 ⁷⁶	100 000 ⁷⁶			
4.5.	Mazākumtautību sabiedrības saliedētības programma	08.Sabiedrības integrācijas fonds	05.00.00 NVO atbalsta un sabiedrības saliedētības programma	31 303	31 303	31 303	350 000 ⁷⁷	350 000 ⁷⁷	350 000 ⁷⁷			
4.6.	Mazākumtautību un romu konsultatīvās padomes ⁷⁸	22.Kultūras ministrija	Budžeta ietvaros									
4.7.	Romu skolēnu ar speciālām vajadzībām iekļaušana vispārējās izglītības	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									

⁷³ Pasākums un tam pieejamais finansējums ir ietverts plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” projektā. Pasākuma ietvaros īstenotās aktivitātes ir vērstas uz vienotas sociālās atmiņas veidošanās sabiedrībā veicināšanu, tostarp sabiedrības izglītošanai par holokaustu un romu genocīdu. Pasākuma īstenošanai tiek noteikti atklāta konkursa kārtībā.

⁷⁴ Norādītais finansējums nav ietverts NAP2027 indikatīvajā investīciju projektu kopumā un likumā „Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam”. Pasākums var tikt īstenots, ja valsts budžeta sagatavošanas procesā tiks atbalstīts KM iesniegtais prioritāro pasākumu pieteikums.

⁷⁵ Pasākums un tam pieejamais finansējums ir ietverts plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” projektā. Pasākuma ietvaros tiek nodrošināts atbalsts mazākumtautību NVO, tostarp romu NVO, bet konkrēts finansējuma apmērs tikai romu NVO atbalstam nav precīzi nosakāms. Pasākuma īstenošanai tiek noteikti atklāta konkursa kārtībā.

⁷⁶ Norādītais finansējums nav ietverts NAP2027 indikatīvajā investīciju projektu kopumā un likumā „Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam”. Pasākums var tikt īstenots, ja valsts budžeta sagatavošanas procesā tiks atbalstīts KM iesniegtais prioritāro pasākumu pieteikums.

⁷⁷ Norādītais finansējums nav ietverts NAP2027 indikatīvajā investīciju projektu kopumā un likumā „Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam”. Pasākums var tikt īstenots, ja valsts budžeta sagatavošanas procesā tiks atbalstīts iesniegtais prioritāro pasākumu pieteikums vai kā citādi atbalstīta finansējuma piešķiršana SIF funkcijas izpildei.

⁷⁸ Plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” projekts.

	programmās											
4.8.	Romu līdzdalības veicināšana izglītības jomā	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									
4.9.	Pasākumi, kas novērš priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un mācību pārtraukšanu visos izglītības līmeņos un veicina atgriešanos izglītībā un darba tirgū	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									
4.10.	Pasākumi romu skolēnu labākai piekļuvei izglītībai pašvaldību līmenī	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									
4.11.	Romu skolēnu izglītības monitorings	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									
4.12.	Stipendiju programma augstākās izglītības iegūšanai	15.Izglītības un zinātnes ministrija	Budžeta ietvaros									

4.13.	Romu nodarbinātības veicināšana	18.Labklājības ministrija	74.06.00 „Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi” ⁷⁹									
			63.08.00 „Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)” ⁸⁰									
			04.02.00 „Nodarbinātības speciālais budžets” ⁸¹									
4.14.	Romu iesaiste veselības veicināšanas apmācībās	29. Veselības ministrija	63.08.00 „Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)” ⁸²									

⁷⁹ 2024.-2026.gadā Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 3.1. reformu un investīciju virziena „Reģionālā politika” 3.1.2. reformas „Sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamība minimālo ienākumu reformas atbalstam” 3.1.2.5.i. investīcijas „Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto iedzīvotāju iesaiste darba tirgū” ietvaros.

2022.-2023.gadā pasākums tika īstenots ESF darbības programmas 2014.-2020.gadam „Izaugsme un nodarbinātība” 9.1.1. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū” 9.1.1.1.pasākuma „Subsidētās darbavietas nelabvēlīgākā situācijā esošiem bezdarbniekiem” (projekta Nr. 9.1.1.1./15/I/001) ietvaros.

Finansējums romu mērķa grupai netika noteikts, jo šīs personas aktīvās darba tirgus politikas pasākumu kontekstā ir daļa no kopējās mērķa grupas – Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētie bezdarbnieki un darba meklētāji, ieskaitot romu tautības pārstāvjus.

⁸⁰ 2024.-2029.gadā Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 4.3.3. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku” 4.3.3.2.pasākuma „Nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšana” ietvaros. Ņemot vērā, ka rādītājs romu mērķa grupai iepriekš minēto pasākumu ietvaros netika noteikts un šīs personas būs daļa no kopējās mērķa grupas, nav iespējams norādīt finansējumu konkrēti romu mērķa grupai.

⁸¹ Finansējums romu mērķa grupai netika noteikts, jo šīs personas aktīvās darba tirgus politikas pasākumu kontekstā ir daļa no kopējās mērķa grupas – Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētie bezdarbnieki un darba meklētāji, ieskaitot romu tautības pārstāvjus.

⁸² Pasākums tiek īstenots Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 4.1.2. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem veselības aprūpes, veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, uzlabojot veselības aprūpes sistēmu efektivitāti un izturētspēju” 4.1.2.1.pasākuma „Nacionāla mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” projekta „Nacionāla mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi (Nr.4.1.2.1/1/24/I/001)” ietvaros. Papildu nepieciešamais ESF+ projekta (Nr.4.1.2.1/1/24/I/001) finansējums ir iekļauts Sabiedrības veselības pamatnostādņēs 2021.-2027.gadam pie 1.4.2. un 1.3.6. uzdevuma. Ņemot vērā, ka abu uzdevumu ietvaros paredzēts apmācīt ne tikai romu mediatorus, bet arī citus speciālistus, finansējumu tikai romu mediatoru apmācībai nav iespējams izdalīt atsevišķi.

4.15.	Sociālo mājokļu atjaunošana un jaunu sociālo mājokļu būvniecība	13.Finanšu ministrija ⁸³	62.10.00 „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) avansa maksājumi un atmaksas finansējuma saņēmējiem (2021-2027)”									
4.16.	Mājokļu pieejamības uzlabošana grūtībās nonākušiem un nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem	12.Ekonomikas ministrija	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana” ⁸⁴									
4.17.	Starptautiskā Romu kultūras festivāla norise	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”			90 000 ⁸⁵	90 000 ⁸⁵	90 000 ⁸⁵			90 000 ⁸⁵	

⁸³ Atbilstoši Ministru kabineta 2023.gada 19.septembra noteikumiem Nr.538 „Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 4.3.1. specifiskā atbalsta mērķa „Veicināt sociāli atstumto kopienu, mājāsaimniecību ar zemiem ienākumiem un nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, tostarp cilvēku ar īpašām vajadzībām sociāli ekonomisko integrāciju, īstenojot integrētas darbības, tostarp nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus” 4.3.1.3.pasākuma „Sociālo mājokļu atjaunošana vai jaunu sociālo mājokļu būvniecība” īstenošanas noteikumi” atbildīgās iestādes funkcijas veic EM, bet finansējums pasākuma īstenošanai tiek plānots FM budžetā. Konkrētu finansējuma apmēru romu mērķa grupai nav iespējams norādīt.

⁸⁴ Konkrētu finansējuma apmēru nav iespējams norādīt, bet pasākuma īstenošana 2024.-2027.gadā tiek nodrošināta EM esošā budžeta ietvaros.

⁸⁵ Norādītais finansējums nav ietverts NAP2027 indikatīvajā investīciju projektu kopumā un likumā „Par valsts budžetu 2024.gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026.gadam”. Pasākums var tikt īstenots, ja valsts budžeta sagatavošanas procesā tiks atbalstīts KM iesniegtais prioritāro pasākumu pieteikums.

2. Detalizēts aprēķins Plānā iekļauto uzdevumu īstenošanai nepieciešamajam papildu finansējumam

Nr.	Uzdevums/Pasākums	Budžeta resors	Budžeta programmas (apakšprogrammas) kods un nosaukums	Nepieciešamais papildu finansējums, <i>euro</i>			Aprēķins
				2025.gads	2026.gads	2027.gads	
4.3.	Vienjošas atceres kultūras attīstību veidojošas iniciatīvas	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana” ⁸⁶	20 000	20 000	20 000	2025.gadā un turpmāk ik gadu – 20 000 <i>euro</i> /gadā. Vismaz divi izglītojoši pasākumi katrā reģionā, kopā desmit pasākumi, vidēji 2 000 <i>euro</i> katrs.
4.4.	Mazākumtautību NVO līdzdalības veicināšanas programma	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana” ⁸⁷	100 000	100 000	100 000	2025.gadā un turpmāk ik gadu – 100 000 <i>euro</i> /gadā. Atbalstītas vismaz 21 mazākumtautību NVO, vienai NVO nodrošināts atbalsts aptuveni 5 000 <i>euro</i> apmērā. Konkrēts finansējuma apmērs tikai romu NVO atbalstam nav precīzi nosakāms.
4.5.	Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma	08.Sabiedrības integrācijas fonds	05.00.00 NVO atbalsta un sabiedrības saliedētības programma	350 000	350 000	350 000	Mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programmai nepieciešami ir papildu finanšu līdzekļi 350 000 <i>euro</i> apmērā, lai atbalsts projektu konkursos tiktu sniegts vismaz 400 mērķa grupas personām, sniedzot finansējumu projektu īstenojamiem projektu konkursa rezultātā. Administratīvie izdevumi plānoti 8,5% apmērā, t.i. ~30 000 <i>euro</i> (Programmas vadītāja atlīdzība 28 924 <i>euro</i> ; Programmas administrēšanas tehniskās izmaksas, tai skaitā izdevumi par informāciju sistēmu uzturēšanu, sakaru un interneta pakalpojumiem, komunālajiem maksājumiem un telpu nomu, kuras tiek daļēji attiecinātas no SIF administrētajām programmām piešķirtā finansējuma – 1 076 <i>euro</i>). Maksimālais viena projekta apjoms indikatīvi 20 000 <i>euro</i> (projektu izmaksas paredzētas indikatīvi šādu aktivitāšu nodrošināšanai: plānoto pasākumu/lekciju/meistarklašu telpu īrei; plānoto pasākumu vadītāju/lektoru/meistarklašu vadītāju atalgojumam; materiālu nodrošināšana radošajām darbnīcām/meistarklasēm/ pasākumiem; tehniskais nodrošinājums pasākumos; sporta izdevumiem; ēdināšanas izmaksas; projekta administratīvo izdevumu segšanai – projekta vadība, grāmatvedība, sakaru izdevumi). Projektu īstenošanas periods indikatīvi 12-16 mēneši. Tiks atbalstīti indikatīvi

⁸⁶ Papildus nepieciešamais finansējums tiks pieprasīts plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” ietvaros.

⁸⁷ Papildus nepieciešamais finansējums tiks pieprasīts plāna „Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2024.-2027.gadam” ietvaros

							16 iesniegtie projekti, kopā sastādot ~ 320 000 <i>euro</i> . Kopā nepieciešami ~ 350 000 <i>euro</i> .
4.17.	Starptautiskā Romu kultūras festivāla norise	22.Kultūras ministrija	26.01.00 „Sabiedrības integrācijas pasākumu īstenošana”	90 000	90 000	90 000	2025.gadā un turpmāk ik gadu – 90 000 <i>euro</i> /gadā. Izdevumi ar festivāla norisi tiešā veidā saistīto izmaksu segšanai (tai skaitā, telpu skaņas, gaismu u.c. materiāltehniskā nodrošinājuma noma, pasākuma vizuālais noformējums, pasākuma vadītāja atalgojums). Indikatīvi: telpu noma 3 500 <i>euro</i> ; gaismošana, apskaņošana, noformējums, tai skaitā tehnikas un instrumentu noma, uzstādīšana, skaņošana – 9 585 <i>euro</i> ; Pasākuma vadīšana, foto un video filmēšana, apdrošināšana – 5 365 <i>euro</i> ; Festivāla mākslinieku transporta un izmitināšanās izdevumi – 22 200 <i>euro</i> ; Atlīdzība Festivāla māksliniekiem – 18 000 <i>euro</i> ; Ēdināšana – 12 850 <i>euro</i> ; Festivāla publicitātes pasākumu nodrošināšana – 18 500 <i>euro</i> .

Kultūras ministre

(paraksts**)

A. Lāce

** Dokuments ir parakstīts ar TAP portāla elektroniskās parakstīšanas rīku